

Dosarul nr. 2ra-1660/20

Prima instanță: (Judecătoria Chișinău, sediul Centru) Gh. Stratulat
Instanța de apel: (Curtea de Apel Chișinău) A. Panov, L. Pruteanu, I. Țurcan

DECIZIE

23 decembrie 2020

mun. Chișinău

Colegiul Civil, Comercial și de Contencios Administrativ lărgit
al Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul
judecătorii

Dumitru Mardari
Galina Stratulat
Iurie Bejenaru
Nicolae Craiu
Nina Vascan

examinând recursul declarat de către Ministerul Justiției,

în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Focșa Anatolie împotriva Ministerului Justiției, intervenienți accesorii Institutul Național de Cercetări și Proiectări în Domeniul Amenajării Teritoriului, Urbanismului și Arhitecturii ”Urbanproiect”, Primăria orașului Căușeni și executorul judecătoresc Danu Iulia cu privire la constatarea încălcării dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești și repararea prejudiciului moral,

împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 30 iunie 2020, prin care s-a respins apelul declarat de Ministerul Justiției, s-a admis apelul declarat de Focșa Anatolie și s-a modificat hotărârea Judecătoriai Chișinău, sediul Centru din 09 decembrie 2019,

c o n s t a t ă:

La 17 iulie 2020, Focșa Anatolie a depus cerere de chemare în judecată împotriva Ministerului Justiției, intervenienți accesorii Institutul Național de Cercetări și Proiectări în Domeniul Amenajării Teritoriului, Urbanismului și Arhitecturii ”Urbanproiect”, Primăria orașului Căușeni și executorul judecătoresc Danu Iulia cu privire la constatarea încălcării dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești și repararea prejudiciului moral.

În motivarea acțiunii, Focșa Anatolie a invocat că prin hotărârea Judecătoriai Căușeni din 19 decembrie 2011, Primăria orașului Căușeni a fost obligată să modifice proiectul de execuție a Cartierului locativ ”Gr. Grigoriu” din orașul Căușeni (obiect nr. 15244-PG) și ajustarea acestuia, prin intermediul Institutului Național de Cercetări și Proiectări în Domeniul Amenajării Teritoriului, Urbanismului și Arhitecturii ”Urbanproiect”, conform dreptului de proprietate

privată obținut în baza Titlurilor de autentificare a dreptului deținătorului de teren și a contractelor de vânzare-cumpărare a terenurilor înregistrate în Registrul bunurilor imobile și încasarea prejudiciului moral în mărime de 5 000 lei.

Reclamantul a menționat că hotărârea respectivă a devenit definitivă la data de 09 ianuarie 2012, fiind executată doar în partea încasării prejudiciului moral.

Deoarece hotărârea nu a fost executată, la 05 octombrie 2012 s-a adresat executorului judecătoresc Balan Iulia pentru intentarea procedurii de executare a Titlurilor executorii emise în baza hotărârii Institutul Național de Cercetări și Proiectări în Domeniul Amenajării Teritoriului, Urbanismului și Arhitecturii ”Urbanproiect”.

Astfel prin încheierea executorului judecătoresc Balan Iulia din 09 octombrie 2012, s-a dispus primirea spre executare benevolă a Titlurilor executorii emise în temeiul hotărârii Judecătoriei Căușeni din 19 decembrie 2011, cu acordarea termenului de 15 zile pentru executare benevolă, însă debitorul nu a răspuns la solicitările executorului judecătoresc.

Focșa Anatolie a specificat că hotărârea Judecătoriei Căușeni din 19 decembrie 2011 nu a fost executată de către Primăria orașului Căușeni, deci o perioadă de 7,7 ani autoritatea publică nu execută hotărârea judecătorească.

Conform răspunsului Institutului Național de Cercetări și Proiectări în Domeniul Amenajării Teritoriului, Urbanismului și Arhitecturii ”Urbanproiect” din 30 noiembrie 2015, lucrările de elaborare a planului urbanistic general al orașului Căușeni a fost sistat din lipsa finanțării Primăriei orașului Căușeni, iar ultima nu s-a adresat cu cerere privind modificarea proiectului de execuție a Cartierului locativ ”Gr. Grigoriu” din orașul Căușeni.

Reclamantul Focșa Anatolie a solicitat constatarea încălcării dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii Judecătoriei Căușeni din 19 decembrie 2011, repararea prejudiciului moral în mărime de 150 000 lei și încasarea sumei de 40 de lei cu titlu de cheltuieli pentru întocmirea, redactarea și expedierea cererii.

Prin hotărârea Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 09 decembrie 2019, s-a admis parțial cererea de chemare în judecată depusă de Focșa Anatolie.

S-a constatat încălcarea dreptului lui Focșa Anatolie la executarea în termen rezonabil a hotărârii Judecătoriei Căușeni din 19 decembrie 2011.

S-a încasat de la bugetul de stat, prin intermediul Ministerului Justiției în beneficiul lui Focșa Anatolie suma de 21 000 lei cu titlu de prejudiciu moral și suma de 40 de lei cu titlu de cheltuieli de judecată.

În rest, acțiunea a fost respinsă.

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 30 iunie 2020, s-a respins apelul declarat de Ministerul Justiției, s-a admis apelul declarat de Focșa Anatolie și s-a modificat hotărârea Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 09 decembrie 2019 în partea încasării prejudiciului moral, cu majorarea cuantumului prejudiciului moral încasat de la suma de 21 000 lei până la suma de 87 750 de lei.

În rest, hotărârea Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 09 decembrie 2019 a fost menținută.

La 16 octombrie 2020, Ministerul Justiției a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, prin care a solicitat admiterea recursului, casarea hotărârilor judecătorești, cu emiterea unei noi hotărâri, prin care acțiunea să fie admisă integral.

Recurentul Ministerul Justiției, în motivarea recursului a invocat că instanța de apel, verificând legalitatea și temeinicia hotărârii primei instanțe, eronat a interpretat normele de drept material.

De asemenea, recurentul a specificat că Focșa Anatolie a beneficiat anterior de compensație morală pentru neexecutarea hotărârii judecătorești.

Astfel, ultimul act de dispoziție a instanței de judecată este decizia Curții Supreme de Justiție din 31 octombrie 2018, prin care s-a încasat de la bugetul de stat, prin intermediul Ministerului Justiției în beneficiul lui Focșa Anatolie suma de 5 000 lei cu titlu de prejudiciu moral cauzat prin neexecutarea în termen rezonabil a hotărârii Judecătoriei Căușeni din 19 decembrie 2011, pentru perioada 13 aprilie 2016 – 04 iulie 2017.

Prin urmare, termenul de neexecutare a hotărârii urmează a fi calculat din data de 31 octombrie 2018.

Totodată, recurentul a menționat că decizia motivată a instanței de apel nu a fost comunicată Ministerului Justiției, fapt confirmat prin scrisoarea din 27 octombrie 2020, prin care se adeverește că în adresa Ministerului Justiției nu a parvenit dispozitivul deciziei sau decizia redactată a instanței de apel din 30 iunie 2020.

La 26 octombrie 2020, instanța de recurs a expediat în adresa intimaților copia recursului, fiind recepționat de către Focșa Anatolie la 30 octombrie 2020, iar de către executorul judecătoresc Danu Iulia, conform avizelor de recepție (f.d. 167-168).

La 05 noiembrie 2020, Focșa Anatolie a depus referință la recursul declarat de Ministerul Justiției, prin care a solicitat să fie respins ca inadmisibil.

La 13 noiembrie 2020, executorul judecătoresc a depus referință la recursul declarat de Ministerul Justiției, prin care a susținut recursul înaintat de Ministerul Justiției.

La 14 decembrie 2020, Primăria orașului Căușeni a depus referință menționând că, Primăria Căușeni nu execută titlu executoriu din motiv că nu are resurse financiare prevăzute în bugetul de stat pentru achitarea costului lucrărilor de modificare și ajustare conform hotărârii din 19 decembrie 2011 a Judecătoriei Căușeni.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) din Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

Cu referire la termenul de declarare a recursului, instanța de recurs menționează că, Curtea de Apel Chișinău a emis dispozitivul deciziei la 30 iunie 2020, însă date referitor la recepționarea de către părți a deciziei motivate, la materialele cauzei lipsesc.

Astfel recursul declarat la 16 octombrie 2020, se consideră depus în termenul prevăzut de lege.

Prin încheierea Curții Supreme de Justiție din 25 noiembrie 2020, recursul declarat de către Ministerul Justiției, a fost considerat admisibil.

În conformitate cu art. 444 din Codul de procedură civilă, recursul se examinează fără înștiințarea participanților la proces. Completul din 5 judecători decide asupra oportunității invitării tuturor participanților sau a reprezentanților acestora pentru a se pronunța cu privire la problemele de legalitate invocate în cererea de recurs.

Examinând materialele dosarului în raport cu temeiurile cererii de recurs, Colegiul Civil, Comercial și de Contencios Administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră necesar de a admite recursul declarat de Ministerul Justiției din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. e) din Codul de procedură civilă, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul și să modifice decizia instanței de apel și/sau hotărârea primei instanțe.

La caz, se reține că prin acțiunea înaintată, Focșa Anatolie a solicitat constatarea încălcării dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii Judecătoriei Căușeni din 19 decembrie 2011, repararea prejudiciului moral în mărime de 150 000 lei și a cheltuielilor de judecată.

Fiind investită cu judecarea cauzei, prima instanță a constatat încălcarea dreptului lui Focșa Anatolie la executarea în termen rezonabil a hotărârii Judecătoriei Căușeni din 19 decembrie 2011 și a dispus încasarea de la bugetul de stat, prin intermediul Ministerului Justiției în beneficiul lui Focșa Anatolie a sumei de 21 000 lei cu titlu de prejudiciu moral și suma de 40 de lei cu titlu de cheltuieli de judecată, iar în rest, acțiunea a fost respinsă.

Hotărârea primei instanțe a fost contestată cu apel atât Focșa Anatolie, cât și de Ministerul Justiției.

Astfel instanța de apel, judecând apelurile declarate de Focșa Anatolie și Ministerul Justiției, a constatat netemeinicia apelului depus de Ministerul Justiției și a admis apelul depus de Focșa Anatolie, cu modificarea hotărârii primei instanțe în partea încasării prejudiciului moral, prin majorarea cuantumului prejudiciului moral încasat de la suma de 21 000 lei până la suma de 87 750 de lei.

În motivarea concluziilor, instanța de apel a reținut ca fiind întemeiată concluzia instanței de fond referitor la neexecutarea hotărârii Judecătoriei Căușeni din 19 decembrie 2011 pentru o perioadă mai mare de 7 ani, însă a constatat că mărimea prejudiciului moral stabilit de prima instanță în cuantum de 21 000 reprezintă o sumă iluzorie și nu este de natură să restabilească echitatea socială, iar acordarea sumei de 87 750 de lei cu titlu de prejudiciu moral ar fi una echitabilă ce ar putea acoperi gradul suferințelor suportate prin neexecutarea îndelungată a hotărârii.

Examinând cauza în ordine de recurs, Colegiul Civil, Comercial și de Contencios Administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție reține că atât prima instanță, cât și instanța de apel întemeiat au constatat încălcarea dreptului lui Focșa Anatolie la executarea hotărârii Judecătoriei Căușeni din 19 decembrie 2011, or, faptul în cauză nu este negat nici de recurentul Ministerul Justiției.

Cu referire la cuantumul prejudiciului moral, Colegiul reiterează că instanțele de judecată eronat au stabilit perioada pentru care urmează a fi compensat Focșa Anatolie pentru neexecutarea hotărârii Judecătoreiei Căușeni din 19 decembrie 2011.

Conform art. 2 alin. (3) al Legii nr. 87 din 21 aprilie 2011 privind repararea de către stat a prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești, prejudiciul cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești se repară indiferent de vinovăția instanței de judecată, a organului de urmărire penală, a organului responsabil de executarea hotărârilor judecătorești sau a instituției de stat debitoare.

Art. 2 alin. (6) al Legii citate supra, statuează că, mărimea reparației prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești se stabilește de instanța de judecată în fiecare caz în parte, în funcție de circumstanțele cauzei în cadrul căreia a fost comisă încălcarea, precum și de pretențiile invocate de reclamant, de complexitatea cauzei, de comportamentul reclamantului, de conduita organului de urmărire penală, a instanței de judecată și a autorităților relevante, de durata încălcării și de importanța procesului pentru reclamant.

Totodată, art. 1422 alin. (1) și (2) din Codul civil, prevede că, în cazul în care persoanei i s-a cauzat un prejudiciu moral (suferințe psihice sau fizice) prin fapte ce atentează la drepturile ei personale nepatrimoniale, precum și în alte cazuri prevăzute de legislație, instanța de judecată are dreptul să oblige persoana responsabilă la reparația prejudiciului prin echivalent bănesc. Prejudiciul moral se repară indiferent de existența și întinderea prejudiciului patrimonial.

Astfel, cu referire la cuantumul prejudiciului moral, Colegiul relevă că, unul din criteriile orientative generale de apreciere a prejudiciului moral este criteriul echității, care exprimă că, indemnizația trebuie să prezinte o justă și integrală despăgubire.

Cuantumul despăgubirilor trebuie astfel stabilit, încât acesta să aibă efect compensatoriu și nu trebuie să constituie nici sume excesive pentru autorii daunelor și nici venituri nejustificative pentru victimele daunelor.

De asemenea, instanța de recurs indică că, pentru a stabili cuantumul prejudiciului moral, urmează a fi luat în considerație durata neexecutării hotărârii judecătorești.

La caz, instanța de recurs constată că prejudiciul moral pentru neexecutarea hotărârii Judecătoreiei Căușeni din 19 decembrie 2011, poate fi acordat lui Focșa Anatolie doar pentru perioada 13 noiembrie 2018 – 17 iulie 2019.

În acest sens urmează a se menționa că, prin hotărârea Judecătoreiei Buiucani, mun. Chișinău din 20 iunie 2016, Focșa Anatolie a fost compensat cu suma de 10 000 lei cu titlu de prejudiciu moral pentru neexecutarea hotărârii Judecătoreiei Căușeni din 19 decembrie 2011, pe perioada 01 martie 2012 – 13 aprilie 2016.

La fel, prin decizia Curții Supreme de Justiție din 31 octombrie 2018, Focșa Anatolie a fost compensat cu suma de 5 000 lei cu titlu de prejudiciu moral pentru

neexecutarea hotărârii Judecătorei Căușeni din 19 decembrie 2011, pe perioada 13 aprilie 2016 – 04 iulie 2017.

Iar, prin hotărârea Judecătorei Chișinău, sediul Centru din 25 ianuarie 2019, Focșa Anatolie a fost compensat cu suma de 5 000 lei cu titlu de prejudiciu moral pentru neexecutarea hotărârii Judecătorei Căușeni din 19 decembrie 2011, pe perioada 04 iulie 2017 – 12 noiembrie 2018.

Astfel, Colegiul indică că, neexecutarea continuă și încălcarea dreptului lui Anatolie Focșa la executarea în termen rezonabil a hotărârii Judecătorei Căușeni din 19 decembrie 2011, a fost constatată prin hotărârile judecătorești menționate supra, cu obiect similar, și anume încasarea prejudiciului moral, în condițiile Legii nr. 87 din 21 aprilie 2011 privind repararea de către stat a prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești.

Prin urmare, în temeiul art. 123 alin. (2) din Codul de procedură civilă, faptele stabilite printr-o hotărâre judecătorească irevocabilă într-o cauză civilă soluționată anterior în instanță de drept comun sau în instanță specializată sunt obligatorii pentru instanța care judecă cauza și nu se cer a fi dovedite din nou și nici nu pot fi contestate la judecarea unei alte cauze civile la care participă aceleași persoane.

În cauza CASE OF COCCHIARELLA v. ITALY din 26 martie 2006, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a menționat că, suma prejudiciului moral acordată poate fi mai mică decât ce a indicată în jurisprudența sa, dacă solicitantul a obținut deja constatarea încălcării la nivel intern și a unei compensații prin utilizarea unui remediu intern și a unei compensații prin utilizarea unui remediu intern.

Astfel, Curtea a reiterat că, atunci când un reclamant pretinde că este victimă, după ce a recurs la o cale de atac internă, trebuie să i se acorde o diferență dintre suma obținută și o sumă care ar fi considerat-o rezonabilă în comparație cu suma acordată de Curtea Europeană.

În speță, instanța de recurs conchide că, prin hotărârile judecătorești enunțate, a fost deja constatată încălcarea dreptului lui Anatolie Focșa la executarea în termen rezonabil a hotărârii Judecătorei Căușeni din 19 decembrie 2011, în perioada 01 martie 2012–12 noiembrie 2018, cu încasarea despăgubirilor respective.

Deci, Colegiul menționează că, suma de 3 000 lei, cu titlu de prejudiciu moral, este suficientă pentru acoperirea prejudiciului cauzat prin neexecutarea hotărârii Judecătorei Căușeni din 19 decembrie 2011, în perioada 13 noiembrie 2018 – 17 iulie 2019 (data adresării în instanța de judecată), fiind rezonabilă pentru acoperirea diferenței de prejudiciu, cauzat prin neexecutarea continuă a documentului executoriu, pentru perioada de referință și stabilită conform principiului echității.

Astfel, din considerentele menționate, Colegiul Civil, Comercial și de Contencios Administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a admite recursul declarat de Ministerul Justiției, cu modificarea deciziei instanței de apel și hotărârii primei instanțe în partea încasării de la bugetul de stat prin intermediul Ministerului Justiției în beneficiul lui Focșa Anatolie a prejudiciului moral pentru neexecutarea hotărârii Judecătorei Căușeni din 19 decembrie 2011, în perioada 13 noiembrie 2018 – 17 iulie 2019, până la suma de 3 000 lei.

În rest, decizia Curții de Apel Chișinău din 30 iunie 2020 și hotărârea Judecătorei Chișinău, sediul Centru din 09 decembrie 2019 urmează a fi menținute.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. e) din Codul de procedură civilă, Colegiul Civil, Comercial și de Contencios Administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e:

Se admite recursul declarat de către Ministerul Justiției.

Se modifică decizia Curții de Apel Chișinău din 30 iunie 2020 și hotărârea Judecătorei Chișinău, sediul Centru din 09 decembrie 2019, în partea încasării de la bugetul de stat prin intermediul Ministerului Justiției în beneficiul lui Foțsa Anatolie a prejudiciului moral pentru neexecutarea hotărârii Judecătorei Căușeni din 19 decembrie 2011, în perioada 13 noiembrie 2018 – 17 iulie 2019, până la suma de 3 000 (trei mii lei).

În rest, decizia Curții de Apel Chișinău din 30 iunie 2020 și hotărârea Judecătorei Chișinău, sediul Centru din 09 decembrie 2019, în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Foțsa Anatolie împotriva Ministerului Justiției, intervenienți accesorii Institutul Național de Cercetări și Proiectări în Domeniul Amenajării Teritoriului, Urbanismului și Arhitecturii ”Urbanproiect”, Primăria orașului Căușeni și executorul judecătoresc Danu Iulia cu privire la constatarea încălcării dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești și repararea prejudiciului moral, se mențin.

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței, judecătorul

Dumitru Mardari

judecătorii

Galina Stratulat

Iurie Bejenaru

Nicolae Craiu

Nina Vascan